

toliko služebnému základu svého vyznavačského života, od mistrů svých, předně Mistra Jana Husa, mučedníka Páně, který napsal, že Zákon Páně Písem svatých dostatečný jest k zpravování církve rytěřující, a od Mistra Jana Rokycana, kterýž táž Písma svatá, život a příklad Krista Pána a první církve mistrovství pokládal za zlaté pravidlo k zpravování církve svaté. Červenka tak ukázal na další významný pramen bratrského bohosloví, na *tradici husitskou*. Viklefskou zásadu o plné dostačitelnosti Písma svatého ke správě bojující církve převzala po Husovi celá česká reformace. V „Soudci chebském“ z r. 1432, jehož formulace se přidržel Rokycana, upřesnila svůj autoritativní princip; jeho prvky podržela i Jednota bratrská. Podle chebské dohody mezi zástupci husitů a basilejského koncilu je autorita Písma chápána v jeho christologické zaměřenosti jako svědectví o obsahu vyznání a životních řádů první církve. Tato ecclesia primitiva má normativní dosah pro církev všech dob, protože je časově i věcně jedinečně blízka svému zakladateli.

Takové navázání na husitskou bohoslovnou tradici, zprostředkované netoliko Rokycanou, nýbrž i jeho myšlenkově radikálnějším sufragánem Martinem Lupáčem a svým způsobem zase i táborsky rozhodným Petrem Chelčickým, znamenalo ovšem, že po terminologické stránce Bratří ještě *pokračovali ve scholastice*. Bohoslovecké dílo Lukáše Pražského nelze pochopiti bez znalosti obvyklé scholastické problematiky, i když se ve věci obdivuhodně osvobozovalo od tradiční středověké věrouky. Rovněž i sborové řády Jednoty těžily vydatně, jakkoli s kritickou soudností, z kanonického práva, naplňující jeho ustanovení apoštolským smyslem podle míry bratrského porozumění zvěsti Nového Zákona. Bratří tu zpravidla hleděli proniknout až *k patristickým pramenům*. Pocházely-li z doby po konstantinském převratu, ztrácely pro Jednotu často na závaznosti.

Po celou dobu své dějinné existence vyznávali Bratří hlavní kusy theologie v užším smyslu a christologie v tom vyjádření, jakého se jim bylo dostalo *v ekumenických symbolech*, zejména již v apoštolském vyznání víry, ale také ve vyznání nikajském a Athanasiově. Ke všem třem těmto symbolům se výslovně hlásili

už r. 1480, i když s výjimkou apostolika nepokládali výroky prvních církevních sněmů za naprosto závazné. Soudili, že pro obnovu, reformaci církve neposkytovaly dostatečnou základnu. Symbolickou tradici hodnotila tedy Jednota bratrská kladně jen jako doklad exegetické funkce církve vzhledem k Písmu svatému. Od druhé poloviny 16. století citovali Bratří rádi vedle zmíněných symbolů ještě vyznání biskupa Damasa. Snad pod vlivem luterského filipismu měl Červenka z církevních koncílů za věrohodné první čtyři [nikajský, konstantinopolský, efeský a chalcedonský], ovšem s výhradou naprostého uznání svrchované autority biblického svědectví.

O *apostoliku* se Bratří dlouho domnívali, že je složili apoštolé jako souhrn biblické zvěsti. Dogmaticky je přiřazovali ještě jakoby na stranu Písma, protože poskytuje církvi klíč k nejvládnějšímu jeho pochopení a ke správnému jeho výkladu. Podle jejich soudu vyjadřovalo obsah evangelia především svou rozvedenou christologickou částí. Ve spisech Martina Luthera našli později toto své hledisko potvrzeno. Jednotě se apostolikum nestalo pouze pomůckou katechetickou. Zdůrazňovala jeho vyznavačskou povahu a ve vztahu k učení římské jednoty jeho kritickou funkci, oprostující od pozdější dogmatické nadstavby. Samu strukturu svého bohosloví se Jednota pokoušela znovu a znovu osnovat podle apoštolského vyznání víry [na př. 1501, 1552, 1564 a Komenský ve svém německém katechismu z r. 1661]. Od poloviny 16. století zdůrazňovali Bratří i to, že užívání apostolika dosvědčuje věroučnou kontinuitu Jednoty s prvotní církví a zprostředkuje její souhlas s ostatním křesťanstvem v podstatných pravdách. Literární a textovou formu apoštolského vyznání podrobil dějzpytnému průzkumu Jan Blahoslav jako první z Bratří. Ve smyslu starších už kritik humanistických zamítl legendu o jeho časově apoštolském vzniku, ale trval na jeho apoštolskosti obsahové [1565]. Neviděl v něm však formální schéma apoštolského kérygmatu.

Vcelku můžeme říci, že se Bratří přes několikéré pokusy o prozkoumání učení a řádů východní církve pohybovali v hranicích dogmatické tradice západního křesťanstva.